

Social- og boligminister Pernille Rosenkrantz-Theils talepapir

Anledning	Samråd Q-U om Ankestyrelsens undersøgelse af adoptioner fra Sydkorea i 1970'erne og 80'erne
Dato / tid	29. februar 2024, kl. 13-14.30
Sted	Folketingets Socialudvalg
Talens varighed	Ca. 12 minutter

Det talte ord gælder

Tak for det, og velkommen til alle tilhørende.

Både i sidste uge og denne her uge har samrådene været velbesøgte, og det synes jeg i sig selv er en årsag til at takke for, at der bliver indkaldt til samråd.

Jeg synes, det er en god idé, at vi også på den her måde får åbnet for at lytte med på den proces, vi har her. Så tusind tak for det. Det er jo jer i Folketinget, der kan tage det initiativ, og det vil jeg gerne takke jer for at have benyttet lejligheden til.

Og så vil jeg gerne takke selvfølgelig for spørgsmålene til Ankestyrelsens undersøgelse af adoptionsformidlingen fra Sydkorea i 70'erne og 80'erne.

Og altså, der er jo ikke nogen tvivl om, og det er jo også det, ordføreren starter med at slå fast, at det er jo nogle dybt bekymrende forhold, der har været i Sydkorea. Man har kunnet sløre børnerets identitet og kunnet ændre på den, og det giver jo noget gyngende grund i forhold til, hvad der er ens baggrund.

Den overordnede hensigt med den undersøgelse, der er blevet lavet, har været at tilvejebringe oplysninger, der kan understøtte de adopteredes ret til at kende deres egen historie.

Undersøgelsen skulle belyse og er en historisk afdækning af de danske organisationers formidlingsarbejde i 70'erne og 80'erne, og den har ikke haft som formål at konkludere, om de konkrete adoptioner er sket på et ulovligt grundlag.

Ankestyrelsen har til brug for den undersøgelse indhentet materiale fra bl.a. DIA om formidlingssamarbejdet i 70'erne og 80'erne, og har også indhentet materiale fra Statens Arkiver om tilsynsmyndighedernes viden om formidlingen. Og i alt, der har Ankestyrelsen med undersøgelsen gennemgået dokumenter svarende til 22.500 sider. Og i det omfang, Ankestyrelsen har fundet oplysninger om danske myndigheders ageren i det materiale, så har de beskrevet det i undersøgelsen.

Derudover har styrelsen også indhentet oplysninger fra organisationen International Social Services og andre lande, der har haft et formidlingssamarbejde med Sydkorea i den samme periode.

Og som del af undersøgelsen rejste Ankestyrelsen også til Sydkorea i maj 2023, og de sydkoreanske myndigheder har også besøgt Ankestyrelsen.

Bare for at ridse op, hvad der sådan er baggrunden omkring det her.

Adopterede har jo ret til at kende deres egen historie, og jeg er rigtig glad for, at undersøgelsen kan bidrage til det, uanset hvor bekymrende fundene er. Så er det en god idé at få det afdækket.

Der er også tale om meget tekniske og konkrete samrådsspørgsmål vedrørende Ankestyrelsens rapport – som jeg i øvrigt for en dels vedkommende også i en eller anden grad har besvaret med de udvalgsspørgsmål, der er blevet sendt over – og derfor vil der selvfølgelig være nogle gentagelser i forhold til de ting, I også har fået over på skrift. Men jeg vil gøre opmærksom på, at min tale til besvarelsen af spørgsmålene derfor kommer til at være lidt mere teknisk og konkret på baggrund af de ting, jeg har indhentet fra Ankestyrelsen. Det er jo deres rapport.

Men lad os starte med samrådsspørgsmål Q, og spørgsmålet om, hvorfor undersøgelsen ikke har fokuseret på tilsynet med adoptionsområdet.

Og det er fordi, Ankestyrelsen ikke har kompetence til det. Ankestyrelsen har tilsynskompetence i forhold til en adoptionsformidlende organisation, men styrelsen har ikke kompetence til at vurdere, hvorvidt en dansk myndighed har handlet uforsvarligt eller ulovligt.

Ankestyrelsen informerer den ansvarlige minister i det tilfælde, at Ankestyrelsen bliver bekendt med eventuelle uregelmæssige adfærd udvist af danske myndigheder. Men styrelsen vil ikke i modsætning til, hvis det eksempelvis var en undersøgelseskommission, kunne undersøge tidligere danske tilsynsmyndigheders ageren med henblik på at vurdere, om der er handlet uforsvarligt eller ulovligt.

Det ændrer jo ikke på, at man godt kan fremlægge dokumenter, sådan som de har gjort. Og det vil sige, når man gennemgår 22.500 sider, de ting man så finder der, der kan man godt fremlægge dokumenterne. Det er ikke det samme som at konkludere dokumenterne, jeg ved godt, hvad jeg tænker, når jeg læser de dokumenter, der så bliver fremlagt, men det er jo ikke det samme som at konkludere fra Ankestyrelsens side, om der så er handlet rigtigt eller forkert.

Og jeg bemærker også, at den afgrænsning af styrelsens kompetence fremgår af Ankestyrelsens redegørelse for undersøgelsens indhold og afgrænsning, som er vedlagt som bilag til besvarelsen af det spørgsmål, der hedder spørgsmål 51 fra februar 2023, hvis man vil finde det bagefter på Folketingets hjemmeside.

Og ved det spørgsmål blev jeg bedt om at redegøre for, hvilke forhold Ankestyrelsen undersøgte på adoptionsområdet i lyset af en artikel om den sydkoreanske kommission, der undersøger adoptionsformidlingen fra Sydkorea.

Det er væsentligt at fremhæve, at formålet med undersøgelsen har været at tilvejebringe viden om generelle forhold i adoptionsformidlingen fra Sydkorea i en pågældende periode, og i den måde at give adopterede fra Sydkorea mulighed for bredere og dybere indsigt i den kontekst af det system, som deres adoption blev gennemført i.

Formålet har ikke været at undersøge tilsynet med adoptionsområdet, for hvis det havde været formålet, så ville Ankestyrelsen ikke kunne have været undersøgende instans.

I forhold til samrådsspørgsmål R, så kan jeg henvise til, at det spørgsmål vedrører de manglende adoptionstilladelser fra de sydkoreanske domstole og samtykker for biologiske forældre.

Der kan jeg henvise til de sydkoreanske domstoles rolle i adoptionsprocessen. Den er beskrevet på side 26 og 27 i undersøgelsen. Hvis man vil læse nærmere. Der fremgår det blandt andet, at det i den sydkoreanske adoptionslovgivning fra 1961 er beskrevet, at distriktsdomstolen på baggrund af en anmodning fra adoptanterne, skulle træffe afgørelse om ansøgning om adoption.

I lovgivningen fra 1978 er det i forhold til international adoption specificeret, at ansøgere sammen med barnets værge skulle ansøge domstolen om tilladelse til adoption.

Styrelsen har i forlængelse heraf oplyst, at der ikke foreligger en tilladelse til adoption fra de sydkoreanske domstole i nogle af de 73 gennemførte eller i de 49 annullerede sager, som Ankestyrelsen har gennemgået i forbindelse med undersøgelsen.

De 49 annullerede sager er sager fra DanAdopt, der er blevet stoppet af forskellige årsager. De er medtaget i rapporten, fordi de giver et indtryk af, hvorfor nogle af adoptionerne ikke blev gennemført.

De oplysninger, som Ankestyrelsen har været besiddelse af i forbindelse med udarbejdelsen af undersøgelsen, indeholder ifølge Ankestyrelsen ikke en forklaring på, hvorfor det dokument ikke fremgår af sagerne.

Ankestyrelsen har derfor ikke kendskab til, om fraværet af dokumentet betyder, at den del af processen ikke er blevet fulgt i de konkrete sager, om afgørelsen fra domstolen ikke er blevet truffet skriftligt, om dokumentet ikke er blevet sendt til de danske organisationer, eller om originalen er givet til de danske adoptanter, uden den er lagt i en kopi i de danske organisationers adoptionssag.

Det fremgår også af undersøgelsen, at det ved man simpelthen ikke.

Ankestyrelsen har oplyst, at der ifølge de oplysninger, styrelsen er i besiddelse af, i 1970'erne og 80'erne, var fastsat et generelt krav fra de danske myndigheder, om, at der skulle foreligge en kopi af de biologiske forældres samtykke til bortadoption i internationale adoptioner.

Ankestyrelsen har i undersøgelsens kapitel 6 bl.a. beskrevet, hvilke dokumenter, der efter styrelsens forståelse af de foreliggende oplysninger, var påkrævet for at kunne frigive et barn til international adoption i Sydkorea:

Og det første dokument hedder noget på koreansk, som jeg selvfølgelig i sagens natur, ikke kan udtale, men forsøger alligevel.

- *“Ho Juk Deung Bon” – family register* – et dokument med familieregistrering af barnet i det sydkoreanske system som værende uden familie
- *“Appointment of the guardian”/“Application for certificate of legal guardianship”* – et dokument fra myndighederne i Seoul, der tildelte en værge for barnet, som på papiret fremgår uden kendt slægt
- *“Statement of release for adoption”/“Statement of releasing guardianship”* – et dokument med samtykke fra værgen til adoption til Danmark

Det fremgår bl.a. af undersøgelsens konklusioner, at det sydkoreanske familieregistreringssystem gjorde det muligt for biologiske forældre at undlade at opføre et barn som en del af deres slægt.

Og hvis de biologiske forældre ikke registrerede barnet i familieregisteret, blev barnet i forbindelse med adoptionsprocessen registreret som værende uden slægt, og kunne dermed adopteres som *orphan*, selvom barnet eventuelt havde kendte forældre.

Hertil kommer, at den sydkoreanske adoptionslovgivning gældende fra 1978 og frem definerede et barn som berettiget til adoption, hvis barnet var placeret på en børneinstitution. Biologiske forældres overdragelse af barnet til et børnehjem kan således dengang de facto være opfattet som et samtykke til bortadoption. Det ville vi nok i Danmark opfatte som lidt voldsomt.

Både Korean Social Service og Holt forestod registrering af børn i familieregisteret, hvis børnene opholdt sig på organisationens institutioner, og KSS og Holt var

organisationer i Sydkorea, der samarbejde med danske organisationer om adoptionsformidling.

Undersøgelsen viser eksempler på, at begge adoptionsorganisationer registrerede børn som havende ukendte forældre, selvom organisationerne havde kendskab til børnenes biologiske slægt.

Når barnet var registreret som *orphan*, blev der udpeget en værge for barnet, som ofte var lederen af den institution, der forestod den internationale bortadoption. I de danske sager var det lederen af Holt eller KSS.

Den udpegede værge kunne derefter samtykke til en adoption på barnets vegne. Så når vi synes, at der er problemer med værgemålsreglerne herhjemme, som er til nogen diskussion i øjeblikket i offentligheden, så skulle jeg hilse at sige, at der har været lidt større vanskeligheder med værgereglerne i denne forbindelse. I hvert fald nogle værgeregler, der er meget fremmede.

Denne praksis i forhold til værgemål og familier registrering betyder, at det ikke kan udelukkes, at det har været muligt at gennemføre adoptioner uden de biologiske forældres vidne eller også gennemføring. Det er decideret imod deres vilje.

I forhold til spørgsmålet S, lovlighed i forhold til det her med overdragelse af værgemål, der fremgår det af rapporten, at der både i sagerne fra KSS og Holt foreligger et dokument, hvor barnets værge samtykker til, at barnet kan adopteres til Danmark, og hvor værgemålet for barnet overdrags til den danske formidlende organisation. I dokumentet fra KSS henvises til en cirkulæreskrivelse om bemyndigelse til adoptionsformidling uden for Norden. Det cirkulære er udstedt af det danske Socialministerium 19. marts 1965.

I dokumentet fra Holt fremgår den konkrete organisation her, DanAdopt, som barnet adopteres eller frigives til.

Det er således Ankestyrelsens forståelse, at værgemålet over barnet blev overdraget til den danske organisation i overensstemmelse med det nævnte cirkulære. Og det fremgår også af det svar, som jeg har oversendt til Folketinget, som hedder spørgsmål 196, hvis man vil finde det.

Derudover er det væsentligt for mig at nævne, at adoptionsformidling og lovgivning om international adoption

og synet på det, har ændret sig gradvist i sagens natur. Det flytter ikke på sig fra det ene øjeblik til det andet. Men ser man på, hvad der er sket med holdningen til adoption på de sidste 60 år, så er det jo samlet set en meget markant forandring af synet på adoption og heldigvis for det.

Væsentlige dele af forløbet i en international adoption foregår jo i udlandet og i samarbejde med udenlandske aktører, som kan have meget anderledes opfattelser af, hvordan man eksempelvis skal bedrive familieregistrering. Det fremgår af det, jeg har sagt.

Og det gør det selvfølgelig vanskeligt at drage meget sikre konklusioner, ikke på, hvad man selv mener om den måde at bedrive familieregistrering på. Det synes jeg ikke, man behøver at tænke så mange gange om. Men det kan være svært for os som myndigheder i Danmark at drage konklusioner om, hvad der er foregået, fordi vi ikke selv kan undersøge de forhold, der gør sig gældende i de pågældende lande.

Og det kommer også til udtryk i Ankestyrelsens seneste historiske undersøgelser vedrørende adoptioner af børn fra Chile og Sydkorea, hvor styrelsen ikke har kunnet drage klare konklusioner om ulovlige forhold.

Det betyder også, at jeg ikke har det nødvendige vidensgrundlag til generelt at konkludere, hvorvidt der har været forhold, der medfører, at internationale adoptioner til Danmark har været i strid med dansk lovgivning eller Danmarks internationale forpligtelser, herunder særlig Haagerkonventionen fra 29. maj 1993 om beskyttelse af børn og samarbejde med hensyn til internationale adoptioner.

I forhold til spørgsmål T om manglende inddragelse af Udenrigsministeriets korrespondance, så har Ankestyrelsen oplyst, at styrelsen til brug for undersøgelsen, har indkaldt og gennemgået materiale fra de tidligere adoptionsmyndigheders arkiver.

Styrelsen er ikke i den forbindelse blevet bekendt med dokumenter, der indeholder oplysninger om bilaterale aftaler om adoption mellem den sydkoreanske og den danske regering.

Ankestyrelsen har ikke søgt og indhentet materiale fra Udenrigsministeriets arkiv. Det skyldes, at Ankestyrelsen har vurderet, at materialet fra Udenrigsministeriet, blandt andet

fra den internationale adoptionsformidling, som eksempelvis en bilateral aftale kunne være, også ville fremgå af Justitsministeriets arkiv i kraft af adoptionsområdet henhørt under Justitsministeriet på daværende tidspunkt.

De fysiske arkiver har derudover været i forskellige myndigheders varetægt gennem tiden, og da der er begrænsede søgemuligheder, har Ankestyrelsen oplyst, at styrelsen ikke kan udelukke, at der findes andre sager af betydning, som styrelsen ikke har kunnet identificere, fandtes.

I forhold til spørgsmål U om antal og procedure kan jeg oplyse, at proceduren for private adoptioner fra udlandet i 70'erne og 80'erne ikke er beskrevet af Ankestyrelsens undersøgelse, og Ankestyrelsen har derudover oplyst, at styrelsen ikke er bekendt med, at der findes en samlet opgørelse over antallet af private adoptioner fra Sydkorea.

Styrelsen har dog oplyst, at det i hvert fald frem til en sydkoreansk lovændring i 1978 har været muligt at foretage en privat adoption i Sydkorea.

Det tror jeg var i første ombæring svar på de spørgsmål, I har stillet i dag. Endnu en gang tak for at fortsat have fokus på området for international adoption.

Det er ikke så mange gange, at man som dansk lovgiver og i øvrigt minister beskæftiger sig med nogle ting, hvor der er så helt ufatteligt mange huller og ting, som er meget anderledes end den måde, vi normalt bedriver praksis på i Danmark. Så jeg bliver uforandret rystet hver gang, jeg dykker ned i området. Så tak for at tage endnu en runde på det.